

מיפוי מידע

יתרון המחשב ככלי להדגשת רבדים שונים בטקסט

כפי שצוין פעמים מספר ביחידה זו, מאפייני ההיפרטקסט מהווים כלי לקידום ההבנה והם בעלי ערך מוסף בהשוואה לטקסט המודפס.

בעזרת המחשב אנו יכולים לחשוף את התלמיד לטקסט בהדרגה, לא על פי סדר הופעת התוכן (מלמעלה למטה) אלא על פי סדר חשיבות המידע (מהעיקרי לטפל). לפעילות זו תועלת רבה, גם בתהליך חשיפה הדרגתית של הטקסט על ידי המורה וגם בתהליך שבו התלמיד הוא שיוצר את סדר הופעת המידע.

יתרון נוסף נוגע לשימוש בסכמות גראפיות ממוחשבות אשר יתרון הוא טכני בעיקרו: קלות השימוש במחשב והיכולת לשנות בנקל את הייצוגים הגראפיים הממוחשבים.

מיפוי מילולי

מיפוי זה בנוי ברבדים שונים (רמות שונות) כאשר הרמה הראשונה מציגה את עיקרי המידע, לרוב ברמת כותרות על (שאותם לעיתים ימצא הלומד בטקסט עצמו ולעיתים יגדיר לבד), ברמה השנייה, עיקר המידע בכל אחד מכותרות העל, ברמה השלישית, פירוט ועוד.

בפונקציה שנתאר ניתן להגיע ל10 רמות, אך אנו נגביל את ההיררכיה שניצור ל-4 רמות, מתוך הנחה שרמות רבות מדי, יגרמו ליותר נזק מתועלת.

למשל: כך יראה מיפוי 'ברמה ראשונה' של הטקסט הנ"ל.

(מדובר באופציה, כפי שהוצגה על ידי תלמיד כיתה ז')

תאונת דרכים	-
מהי תאונת דרכים?	+
תאונות דרכים – מספרים	+
תאונות דרכים – הגורמים	+
תאונות דרכים – סוגים שונים	+

הערה:

סימן המינוס בצד הימני מתאר כותרת ללא פירוט נוסף.
סימן הפלוס והקו מתחת למשפט מסמנים את העובדה שקיימות רמות נוספות.

כך למשל יראה המיפוי ברמה השניה:

תאונת דרכים	-
מהי תאונת דרכים?	+
תאונה שבה מעורבים כלי רכב.	-
תאונות דרכים – מספרים	+
בעולם	+
בישראל	+
תאונות דרכים – הגורמים	+
גורם אנושי	+
גורם תשתיתי	+
גורם מכני	+
תאונות דרכים – סוגים שונים	+
התנגשות בין כלי רכב להולך רגל	+
התנגשות בין כלי רכב לעצם נייח	+
התנגשות בין שני כלי רכב	+

- תאונת דרכים
- + מהי תאונת דרכים?
- תאונה שבה מעורבים כלי רכב.
- + תאונות דרכים – מספרים
- + בעולם
- + בישראל
- + תאונות דרכים – הגורמים
- + גורם אנושי
- + מצבו של האדם ודרכי התנהגותו על הכביש
- + גורם תשתיתי
- מצב התשתיות (כלומר כביש, מדרכה, מסילת רכבת ועוד), המהווה לעיתים מסגרת ומשפיע על התנהגות הנהג
- + גורם מכני
- + מצב מכני רעוע של כלי רכב
- + תאונות דרכים – סוגים שונים
- + התנגשות בין כלי רכב להולך רגל
- + התנגשות בין כלי רכב לעצם נייח
- + התנגשות בין שני כלי רכב

הערה:

פעילות מעין זו מחייבת תיווך של המורה. תיווך זה נעשה כבר בשלב בחירת הטקסט ותכנון נכון של חלוקת הרמות.

כאשר המיפוי נעשה ביחד עם התלמיד, במפגשים הראשונים מומלץ לערוך תכנון על גבי הדף המודפס, כולל שימוש במרקרים בכל מיני צבעים, ורק בהמשך לערוך את המיפוי במחשב.

ניתן לנצל כלי זה ללימוד חומר עיוני וחשוב לבחינה תוך כתיבת ראשי הפרקים, ופירוט ברמות שונות, ובהמשך התלמיד מכווץ ומרחיב את החומר לצורך הבנה ושינון. התהליך עצמו יסייע בהפנמת החומר עבור התלמידים הזקוקים לעיבוד חזותי ולא רק שמיעתי.

כיצד מבצעים:

Office 2007

(מי שעובד עם 2003 צריך לעבור קדימה לסעיף המתאים)

- מקלידים את הטקסט ולוחצים על enter בסוף כל יחידת משמעות ומורידים סימני פיסוק, מילות או אותיות קישור מיותרים.

לדוגמא:

תאונות הדרכים נגרמות בשל שלושה גורמים:
גורם אנושי -
מצבו של האדם ודרכי התנהגותו על הכביש
חוסר תשומת לב נהיגה עבריינית
גורם תשתיתי -
מצב התשתיות (כלומר כביש, מדרכה, מסילת רכבת ועוד) המהווה לעיתים
מפגש ומשפיע על התנהגות הנהג
גורם מכני -
מצב מכני רעוע של כלי רכב
כשל מכני הגורם לניתוק גלגל מהרחב
כלי רכב ישן שאינו ממוגן כראוי.

- מקלידים את הטקסט ולוחצים על enter בסוף כל יחידת משמעות, מורידים סימני פיסוק, מילות או אותיות קישור מיותרים.
- מוסיפים כותרת, במידת הצורך.
- לוחצים על תצוגה, ואז על חלוקה לרמות. לצידי הטקסט יופיעו עיגולים אפורים, ונוצר סרגל כלים חדש.

- תאונות הדרכים נגרמות בשל שלושה גורמים:
 - גורם אנושי -
 - מצבו של האדם ודרכי התנהגותו על הכביש
 - חוסר תשומת לב נהיגה עבריינית
 - גורם תשתיתי -
 - מצב התשתיות (כלומר כביש, מדרכה, מסילת רכבת ועוד)
 - המהווה לעיתים מפגש ומשפיע על התנהגות הנהג
 - גורם מכני -
 - מצב מכני רעוע של כלי רכב
 - כשל מכני הגורם לניתוק גלגל מהרחב
 - כלי רכב ישן שאינו ממוגן כראוי.

- מסמנים את הטקסט ולוחצים על 'רמה ראשונה', או לחילופין לוחצים על החץ מימין לרשימת הרמות עד למצב של רמה ראשונה.

- תאונות הדרכים נגרמות בשל שלושה גורמים:
 - גורם אנושי -
 - מצבו של האדם ודרכי התנהגותו על הכביש
 - חוסר תשומת לב נהיגה עבריינית
 - גורם תשתיתי -
 - מצב התשתיות (כלומר כביש, מדרכה, מסילת רכבת ועוד)
 - המהווה לעיתים מפגש ומשפיע על התנהגות הנהג
 - גורם מכני -
 - מצב מכני רעוע של כלי רכב
 - כשל מכני הגורם לניתוק גלגל מהרחב
 - כלי רכב ישן שאינו ממוגן כראוי.

- בעזרת החץ הימני והשמאלי, או באמצעות לחיצה על רשימת הרמות, קובעים לכל משפט את רמתו.

במקרה זה: המשפט "תאונות דרכים נגרמות בשל שלושה גורמים" נקבע כ'רמה ראשונה' היות והוא מציג את הנושא של מקטע זה.

המשפטים: גורם אנושי, גורם תשתיתי וגורם מכני נקבעו כרמה שניה, היות והם מציגים את תתי הסעיפים המרכיבים נושא זה.

מתחת למשפטים אלו מופיע רמה שלישית אשר מסבירה או מרחיבה במעט את תתי הסעיפים, וברמה הרביעית, מופיעות הדוגמאות.

הצגת הטקסט יכולה להתבצע בשני דרכים

א. לחיצה על הצג רמה, מובילה להצגה רוחבית של המידע: רק רמה ראשונה, רמה ראשונה ושניה בלבד.. וכך הלאה.

ב. לחיצה על הסימנים + או - לצד משפטים לידם מופיע הסימן פולוס, מאפשרת פתיחת או סגירת רמות נוספות של מידע. (לחיצה על חץ המצביע כלפי מעלה או מטה, מאפשרת הזזת המידע בהתאם לצורך).

